

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ»

Ступінь освіти	Бакалавр
Освітня програма	Соціальна антропологія
Кількість кредитів ЄКТС	9
Тривалість викладання	I та II семестри (1, 2, 3 та 4 чверті)
Заняття:	
Лекції	1 чверть – 3 години на тиждень 2 чверть – 2 години на тиждень 3 чверть – 3 години на тиждень 4 чверть – 3 години на тиждень
Семінарські заняття	1 чверть – 2 години на тиждень 2 чверть – 2 години на тиждень 3 чверть – 2 години на тиждень 4 чверть – 1 години на тиждень
Мова викладання	українська

Сторінка курсу на ДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=5159>

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти.

Онлайн-консультації: електронна пошта

Інформація про викладачів:

	Василенко Віталій Олександрович (лекції, семінарські заняття)
	Посада: професор кафедри історії та політичної теорії
	Вчене звання: професор
	Вчений ступінь: доктор історичних наук
	Персональна сторінка: https://ipt.nmu.org.ua/ua/spivr/vasilenko.php
	E-mail: Vasylenko.Vi.O@nmu.one
	Кабінет: 1/63

1. Анотація курсу

Дана дисципліна орієнтована на отримання здобувачами вищої освіти знань про основні факти та процеси всесвітньої історії від появи перших цивілізацій до початку Раннього Нового часу, тенденції розвитку ключових країн та регіонів світу. Курс розроблено з урахуванням останніх досягнень сучасної вітчизняної та зарубіжної історіографії. Отримані знання та навички сприятимуть вмінню самостійно аналізувати перебіг політичних, соціальних, економічних, культурних процесів у сучасному світі.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти сучасних уявлень про спільні та відмінні риси політичного, соціального, економічного, культурного розвитку різних людських спільнот давньої та середньовічної доби, ментальних та світоглядних особливостей їхніх представників.

Завдання курсу:

здійснити аналіз основних фактів та процесів всесвітньої історії давньої та середньовічної доби в політичній, соціальній, економічній, культурній сферах;

визначити загальні тенденції та локальну специфіку процесів історичного розвитку на прикладах ключових країн та регіонів світу;

виокремити об'єктивні та суб'єктивні фактори, що визначили специфіку розвитку окремих людських спільнот.

3. Результати навчання:

– знати основні факти, загальні закономірності та локальні особливості політичних, соціальних, економічних, культурних аспектів історичного процесу в різних країнах та регіонах світу від появи перших цивілізацій до початку Раннього Нового часу в світлі сучасних досягнень вітчизняної та зарубіжної історіографії;

– вміти визначати причини та наслідки історичних подій та процесів;

– вміти визначати роль об'єктивних та суб'єктивних факторів в історії, виявляти мотиви дій акторів історичного процесу та відповідність їм результатів;

– вміти критично оцінювати історичні явища та їхні інтерпретації;

– мати навички роботи з історичними джерелами та науковою і навчальною літературою.

4. Структура курсу

Лекції

1. Значення терміну “цивілізація”. Характерні риси цивілізаційної стадії розвитку людського суспільства. “Неолітична революція” як фактор розкладу первісного суспільства. Найдавніші центри переходу до продуктивного господарства. Закономірності формування державних структур на Сході. Феномен влади-власності.

2. Природні умови Нижньої Месопотамії. Початок заселення цього регіону та утворення перших іригаційних систем. Становлення шумерської цивілізації. Нижня Месопотамія в Протописемний (Додинастичний) період. Ранньодинастичний період в історії Нижньої Месопотамії.

3. Утворення Касситського царства. Суспільство та культура Середньовавилонської доби. Утворення Ассирійського царства. Ассирійське суспільство, право та культура (Середньоассирійська доба).

4. Становлення цивілізації в Еламі. Елам Ранньодинастичної та Старовавилонської доби. Населення долини Нілу напередодні складання цивілізації. Раннє царство в Єгипті.

5. Єгипет доби Середнього царства. Єгипет у II Перехідний період та гіксоське завоювання.

6. Суспільні, технологічні та духовні зрушення на межі II-I тис. до н. е. Перехід до другого періоду давньої історії. Концепція “осьового часу” К.Ясперса.

7. Походження іранських племен та їхнє поширення на території Ірану. Виникнення зороастризму. Мідійська держава. Світова Персидська держава (імперія Ахеменідів).

8. Індська (Хараппська) цивілізація. “Ведійська доба” в історії Індії. “Буддійська доба” і утворення загальноіндійської держави Маур’їв.

9. Передісторія давньокитайської цивілізації. Проблема Ся. Доба Шан-Інь. Китай у періоди Західного Чжоу та Чуньцю.

10. Цивілізація мінойського Криту. Ахейська Греція в II тис. до н. е. Мікенська цивілізація. Гомерівська доба в історії Греції. Розклад родового ладу і зародження передумов формування полісу.

11. Особливості античного шляху розвитку суспільства. Класичний грецький поліс як політичний та соціальний феномен. Соціально-економічний розвиток Греції в архаїчну добу. Велика грецька колонізація.

12. Греція в першій половині IV ст. до н. е. Криза полісного ладу. Піднесення Македонії та встановлення її гегемонії в Греції. Східний похід Александра III Великого. Розпад держави Александра, боротьба діадохів і утворення системи елліністичних держав.

13. Соціально-економічні зміни II ст. до н. е. та причини громадянських війн у Римі. Громадянські війни і падіння Римської республіки. Періодизація історії Римської імперії. Принципат Августа.

14. Криза Римської імперії III ст. Доба “солдатських імператорів”. Правління Діоклетіана та Костянтина I. Перехід до доби доміанату.

15. Виникнення поняття “Середні віки”. Хронологічні межі Середньовіччя в історії Західної Європи. Поняття феодалізму та його еволюція.

16. Раннє християнство та його соціальні ідеї. Становлення християнської церкви та утвердження християнства в якості панівної релігії.

17. Східна Римська імперія та становлення Візантії (IV – початок VII ст.).

18. Франкська держава Меровінгів. Франкська держава Каролінгів. Союз Каролінгів із папами. Зовнішня і внутрішня політика Карла Великого. Відновлення імперії на Заході та її розпад.
19. Західнофранкське королівство (Франція) в IX-XI ст.
20. Східнофранкське королівство (Німеччина) в X-XI ст. Утворення Германської імперії.
21. Клюнійський рух. Боротьба пап та імператорів за інвеституру.
22. Норманське завоювання Англії. Англія в XI-XIII ст.
23. Причини хрестових походів. I хрестовий похід та утворення держав хрестоносців на Близькому Сході. II і III хрестовий походи.
24. Німеччина в XIV-XV ст. Італія в XIII-XV ст.
25. Франція в XIV-XV ст.
26. Англія в XIV-XV ст.
27. Середньовічна доба в історії суспільств Сходу: основні риси та хронологічні межі. Проблема “східного феодалізму”.
28. Іран під владою династії Сасанідів. Аравія до Мухаммада. Становлення ісламу та початок арабських завоювань.
29. Халіфати Умайядів та Аббасидів. Поширення ісламу.
30. Китай після падіння імперії Хань (III-VI ст.).
31. Китай за доби династій Суї та Тан.
32. Китай у X-XIII ст. (Імперія Сун. Держави Ляо та Цзінь).
33. Утворення Монгольської держави. Завойовницькі війни Чингісхана.
34. Формування етносу турків-османів. Османська держава в XIV-XV ст.
35. Індія в XIV-XV ст.
36. Монгольське панування в Китаї (династія Юань). Китай за доби Мін.
37. Сьогунати Камакура та Муроматі.

Семінарські заняття

1. Держава Саргонідів – перша деспотія в Межиріччі. Царство Шумеру та Аккаду (III династія Уру).
2. Старовавилонські держава і суспільство за правління Хаммурапі та його наступників. Закони Хаммурапі.
3. Єгипетські держава і суспільство доби Давнього (Старого) царства. I Перехідний період в історії Давнього Єгипту.
4. Нове царство. Складання Єгипетської “світової” держави. Сонцепоклонницький переворот у Єгипті.
5. Дохеттська Мала Азія. Давньохеттське царство. Новохеттська держава: політична історія. Хеттські суспільство, право та культура.
6. Доба Чжаньго в історії Давнього Китаю. Об’єднання Китаю під владою династії Цін та її падіння.
7. Специфіка суспільно-політичного ладу Спарти. Формування державності в Аттиці та афінської рабовласницької демократії.
8. Доба греко-персидських війн. Пелопоннеська війна та її наслідки.
9. Ранній Рим: додержавна (“царська”) доба. Римська республіка (до середини II ст. до н. е.).
10. Доба Юліїв – Клавдіїв та Флавіїв. Правління Антонінів: “золотий вік” Римської імперії.

11. Специфіка розвитку західних та східних провінцій Римської імперії та її поділ. Утворення “варварських” королівств, загибель Західної Римської імперії та кінець античного світу.
12. Суспільний лад германців доби Великого переселення народів.
13. Франкське суспільство (за даними “Салічної Правди”).
14. Візантія в VII – першій половині IX ст. Візантія від середини IX до кінця XII ст. “Велика схизма” 1054 р.
15. Урбанізація Західної Європи. “Комунальні революції”.
16. Франція в XI-XIII ст.
17. Німеччина в XII-XIII ст. Італія в XI-XII ст. Завоювання Південної Італії норманами.
18. IV хрестовий похід. Латинська імперія. Останні хрестові походи.
19. Столітня війна.
20. Ранньосередньовічна Індія (VII-X ст.). Мусульманська експансія в Індії і утворення Делійського султанату.
21. Формування японського етносу. Держава Ямато. Реформи Тайка. Японія в періоди Нара та Хейан.
22. Улус Джучі (Золота Орда). Держава Хулагуїдів.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Активований акаунт університетської пошти (**student.i.p.@nmu.one**) на Офіс365.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувач вищої освіти може отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів за теоретичною та практичною частиною складатиме не менше 60 балів.

Поточна успішність складається з успішності за практичну частину (оцінюється максимально у 60 балів) та за теоретичну частину (оцінюється максимально у 40 балів). Практична частина включає оцінювання відповідей на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань. Теоретична частина включає оцінювання підсумкової контрольної роботи. Загалом за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

6.3. Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку). Іспит відбувається у формі усної співбесіди за програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів за іспит: 100.

6.4. Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю:

100% (від максимальної кількості балів за даний вид роботи) – відповідь правильна, обґрунтована, осмислена, засвідчує вільне володіння матеріалом;

80% (від максимальної кількості балів за даний вид роботи) – відповідь правильна, проте містить окремі несуттєві неточності;

60% (від максимальної кількості балів за даний вид роботи) – відповідь містить суттєві неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена;

40% (від максимальної кількості балів за даний вид роботи) – відповідь неповна, містить грубі помилки;

20% (від максимальної кількості балів за даний вид роботи) – відповідь фрагментарна, містить окремі правильні елементи;

0% (від максимальної кількості балів за даний вид роботи) – відповідь відсутня.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатів навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, окрім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується "Положенням про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка": <http://surl.li/alvis>.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація) робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту і бути зареєстровані на дистанційний курс «Всесвітня історія» (<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=5159>).

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Офіс365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Всесвітня історія» (<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=5159>).

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту або на форум дистанційного курсу.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються нижчою оцінкою. Перескладання відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватися дистанційно – в онлайн-формі, за погодженням із викладачем.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден із оцінюванням його знань, він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.6. Бонуси

Здобувачі вищої освіти можуть додатково отримати до 10 балів за виконання додаткової самостійної роботи за курсом: наприклад, виконання індивідуальних завдань за додатковою темою (завдання пропонуються викладачем), підготовка доповіді і участь у студентських наукових конференціях за темою курсу, підготовка методичних матеріалів та презентацій.

7.7. Участь у анкетуванні

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачеві вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Всесвітня історія».

8. Рекомендовані джерела інформації

1. Блок М. Феодальне суспільство / Пер. з фр. – К., 2002.
2. Дворнік Ф. Слов'яни в європейській історії та цивілізації / Пер. з англ. – К., 2005.
3. Дейвіс Н. Європа: Історія / Пер. з англ. – К., 2000.
4. Джеджора О. Історія європейської цивілізації. – Ч.1. До кінця XVIII століття. – Л., 1999.
5. Башлер Ж. Нарис загальної історії / Пер. з фр. – К., 2005.
6. Безродний Є.Ф., Уткін О.І. Історія політичних вчень: Навч. посібник. – К., 2006.

7. Войтович Л., Козак Н., Овсінський Ю., Чорний М. *Medium aevum*. Середні віки: Підручник для історичних спеціальностей ВУЗів / За ред. Л.В. Войтовича. – Л., 2010.
8. Голованов С.О. *Історія стародавнього світу: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. істор. спец. (Всесвітня історія: В 5 т. – Т.1.)*. – К., 2016.
9. Зінченко А. *Історія дипломатії від давнини до початку Нового часу*. – Вінниця, 2002.
10. *Історія південних і західних слов'ян (з давніх часів до ХХ ст.): Курс лекцій / За ред. В.І. Ярового*. – К., 2009.
11. *Історія західноєвропейського Середньовіччя: Хрестоматія / Упоряд. М.О. Рудь*. – К., 2005.
12. *Історія Центрально-Східної Європи / За ред. Л.О. Зашкільняка*. – Л., 2001.
13. Крижановська О.О., Крижановський О.П. *Історія середніх віків: Вступ до історії західноєвропейського Середньовіччя. Курс лекцій*. – К., 2006.
14. Крижанівський О. *Історія Стародавнього Сходу: Навч. посібник*. – К., 2009.
15. Ле Гофф Ж. *Середньовічна уява / Пер. з фр.* – Л., 2007.
16. Мак-Ніл В. *Піднесення Заходу. Історія людської спільноти / Пер. з англ.* – 2-ге вид., випр. – К., 2011.
17. Морис Я. *Чому Захід панує – натеper. Оповіді з історії та що з них впливає щодо майбутнього*. – К., 2014.
18. Острогорський Г. *Історія Візантії*. – Л., 2002.
19. Рубель В.А. *Історія середньовічного Сходу: Підручник*. – К., 2002.
20. Рубель В.А. *Історія Середньовічного Сходу. Тематична хрестоматія: Навч. посібник*. – 3-тє вид., доп. і перероб. – К., 2011.
21. Фергюсон Н. *Цивілізація. Як Захід став успішним*. – К., 2017.
22. *Хрестоматія з історії західних та південних слов'ян. Давня доба, Середньовіччя / Упоряд. В. Яровий*. – К., 2011.